

Gravdal 29. 4. 2015

Sjømatindustriutvalgets forslag; Høringsvar fra Vestvågøy SV

Sjømatnæringa med fiskeri, oppdrett og foredling har stor betydning for mange kystkommuner og lokalsamfunn. Vestvågøy SV mener generelt at utvalgets forslag vil medføre en sterk endring med sentralisering og strukturrasjonalisering av sjømatnæringa. Dette vil gå ut over særlig små kystkommuner som er avhengig av fisk og oppdrett, og dette er SV meget kritisk til.

Utvalget tar følgende som utgangspunkt for en politikk som svarer på fremtidens utfordringer: *Vi må sikre næringen fleksibilitet og robusthet til å handtere endringer i marked og verdikjeder. En politikk som legger få restriksjoner på struktur og produksjon i fiskeri, oppdrett og fiskeindustri vil derfor være mest effektiv over tid (side 12).*

Det er diskutabelt at dette er den opplagte løsningen for sjømatnæringen som helhet og for mange fiskeriavhengige lokalsamfunn. Mange kommuner vil få store konsekvenser av en så liberalisert sjømatnæring. Både vertikal koordinering, horisontal organisering og geografisk lokalisering av produksjonen er av stor betydning, og enkelte av utvalgets forslag er uakseptable. SV mener at vi har sett mange nok eksempler på at slik politikk har rasert bransjestruktur og lokalsamfunn.

Sjømatindustriutvalget vil med sine anbefalinger gjøre villfisk mer lik verdikjeden for laks. Det som utvalget ser på som problematiske begrensninger i fiskerinæringen som må fjernes, er samtidig nødvendige for samfunnsmessig styring og fordeling av de verdiene som skapes av de felles ressursene i havet. Da regjeringa lot det statlige oppdrettsselskapet Cermaq bli solgt til japanske Mitsubishi sist høst, så ble det enda mindre norsk og lokal styring med ei viktig kystnæring. Dette blir det mer av med Tveterås-utvalgets foreslåtte politikk.

Vi mener at den samfunnskontrakten som ligger i retten til å høste havets ressurser skal gi rimelig tilbakebetaling til kystens folk som eiere av denne fornybare naturressursen. SV støtter derfor Tromsø-erklæringen som slår ring om kystsamfunn, og vi oppfordrer andre parti til å gjøre det samme.

En liberalistisk markedstilnærming til sjømatsektoren går på tvers av samfunnsmessige hensyn, og dette er grundig dokumentert av økonomer som Thomas Piketty og flere norske kunnskapsmiljø. Det fremmer ikke produktivitet når sjømatnæringen sentraliseres i stor grad, og dette er ikke økonomisk eller sosialt bærekraftig at lokalsamfunn tømmes for naturbasert aktivitet og arbeidsplasser. De aktive fiskeværene i Lofoten er gode eksempel på næringsklynger med høy kompetanse og produktivitet.

Stikkordsvis vil Vestvågøy SV kommentere utvalgets innstilling slik:

- SV er imot at fiskeindustrien skal kunne eie fiskekvoter, og vi ønsker fortsatt lokal råderett over disse naturressursene.

- SV vil beholde begrensninger i kvoter per fartøy, samtidig som vi ønsker en vurdering av ressursrente for å ivareta økologiske og sosiale effekter.
- SV vil beholde leveringsplikt, bearbeidingsplikt og aktivitetsplikt som verktøy for å opprettholde sjømatnæringen som ei aktiv og lønnsom distriktsnæring.
- SV støtter utprøving av nøytral markeds plass for forståhandsomsetning av villfisk, kombinert med kvalitetsfremmende tiltak som kvotebonus for fersk, miljømerket og linefanget fisk.
- SV vil ikke at det skal åpnes for fri fartøyutforming, som vil kunne innebære en flåtestruktur med større fartøy som produserer fangsten om bord istedenfor å levere til lokale landanlegg langs kysten. Stamsund og andre steder kan dermed miste mange arbeidsplasser i fiskeindustrien. Et slikt frislipp vil også undergrave målet om fortsatt variert flåtestruktur som også kan operere fra små fiskerihavner.
- SV mener at vekst innen havbruk må gi fastere tilknytning til vertskommunene og mer positive nytteeffekter lokalt, samt reduserte miljøulemper. Det må utvikles ordninger som ivaretar dette, for eksempel kommunale kvoter eller arealavgift.

Vestvågøy SV ber om at disse innspillene tas hensyn til i videre behandling av sjømatindustriutvalgets forslag.

Vestvågøy SV

Kurt Atle Hansen, leder